

การฝึกคิดอย่างถูกต้องเพื่อเพิ่มพูนศักยภาพ การเรียนรู้ที่แท้จริงในตัวผู้เรียน Training to think correctly for development of learning potential of students.

กมล โพธิเย็น^{*}

บทคัดย่อ

ผู้เรียนในปัจจุบันมักจะละเลยในการเอาใจใส่ต่อการพัฒนาขีดความสามารถหรือศักยภาพในการเรียนของตน โดยที่ผู้เรียนยังไม่แสดงออกถึงความมุ่งมั่น ความพากเพียรพยายามในการเรียนรู้ตลอดจนงานที่ได้รับมอบหมายให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด การจัดการศึกษาในปัจจุบันมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีการฝึกฝนและพัฒนาทักษะการคิดในรูปแบบต่างๆ อยู่ในหลักสูตรแต่ยังขาดการฝึกฝนให้ผู้เรียนได้มีแนวทางการคิดอย่างถูกต้องในการเรียนรู้ของตนเอง ดังจะเห็นได้จากผู้เรียนส่วนมากมักจะให้ความสำคัญกับแรงจูงใจอันเกิดจากภาวะการณ์บางประการ (States) มากกว่าแรงจูงใจที่เป็นคุณลักษณะประจำตน (Traits) ซึ่งเป็นแรงจูงใจภายในตัวบุคคลอันเกิดจากการควบคุมที่เกิดขึ้นจากตนเอง (Internal Locus of Control) ที่สอดคล้องกับทฤษฎีการอ้างสาเหตุ (Attribution theory) ของ Bernard Weiner ที่ได้ระบุถึงการอ้างถึงสาเหตุแห่งความสำเร็จหรือล้มเหลวในการเรียนรู้ของคนเราว่าจะเกิดจากสาเหตุสำคัญ 4 ประการคือ ความสามารถ (Ability) ความพยายาม (Effort) ความยากของงาน (Task Difficulty) และโชค (Luck) แต่ในการฝึกให้ผู้เรียนได้เกิดมุมมองของความคิดที่ถูกต้องก็คือ ผู้เรียนควรจะอ้างถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการเรียนรู้ของตนเองจากความสามารถและความพยายาม ซึ่งเป็นมิติที่มาจากภายในตัวบุคคล มีความคงที่ และสามารถควบคุมได้ และครูผู้สอนก็เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการให้มุมมองหรือการฝึกคิดอย่างถูกต้องในลักษณะดังกล่าวแก่ผู้เรียนเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาขีดความสามารถหรือศักยภาพในการเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้อย่างสูงสุดต่อไป

คำสำคัญ : ทฤษฎีการอ้างสาเหตุ การฝึกคิดอย่างถูกต้อง การพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้

Abstract

Students nowadays usually neglect the ability how to develop their own effort to study effectively. They rarely show a considerable perseverance of higher desire to learn or perform their responsible duties on learning. While the present educational goals emphasized mostly on students to practice and develop various kinds of thinking skill within themselves. When considered about one's successfulness he/she may think of motivation that truly came external sources or states rather than from the individual's own traits, of intrinsic motivation which arised from internal locus of control. According to Bernard Weiner he theorized the attribution of successfulness or failure in learning were in forms of ability, effort, Task difficulty and luck. Thus, in training students to gain ability to think

^{*}อาจารย์ ดร.อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

correctly or reasonably is to train them to attribute their behavior in term of their ability and effort. These are the characteristics within the individual human that seem to endure with stability to perform any duty assigned by oneself. Teachers then should play an important role in giving and enhancing students' perspective in thinking correctly and reasonably in order to develop their own study potential and effort.

Keywords : Attribution theory, Training to think correctly, Development of learning potential

บทนำ

คำถามสำคัญที่อยู่ในใจผู้ที่เป็นครูในสถานศึกษาทุกคนและในทุกระดับก็คงจะเป็นคำถามที่ว่า “ทำไมวันนี้ผู้เรียนจึงไม่ค่อยสนใจเรียนเท่าที่ควร” หรือ “ทำไมวันนี้ผู้เรียนจึงยังไม่ค่อยแสดงศักยภาพของตนในการเรียนรู้ออกมาอย่างเต็มที่” หรือ “ทำไมวันนี้ผู้เรียนจึงไม่ค่อยสนใจใฝ่รู้และคิดจะพัฒนาการเรียนรู้ออกมาจนทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด” ดูเหมือนว่าคำถามเหล่านี้ยังคงเป็นคำถามที่ครูผู้สอนทั้งหลายต่างก็พยายามค้นหาคำตอบที่แท้จริงเพื่อจะได้รู้ถึงปัจจัยที่เป็นสาเหตุของคำถามเหล่านี้และเพื่อจะได้หาคำตอบในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอันจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดสัมฤทธิ์ผลในการเรียนรู้สูงสุดเพื่อส่งผลให้ผู้เรียนของตนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่จะเป็นไปตามการจัดการศึกษาที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ในที่สุด

นอกจากนี้ครูผู้สอนอีกเป็นจำนวนมากก็คงมีข้อสงสัยที่ค่อนข้างสอดคล้องกันอีกว่า เพราะเหตุใดผู้เรียนเป็นจำนวนมากจึงไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ และแสดงความพยายามในการเรียนรู้อย่างเต็มที่ทั้งๆ ที่ผู้เรียนเหล่านั้นต่างก็มีศักยภาพในการเรียนรู้ที่เพียงพอ และข้อสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีมักจะพบเห็นกันอยู่ทั่วไปคือ ผู้เรียนเป็นจำนวนมากมักจะแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้เพียงเพื่อให้ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่ครูผู้สอนได้กำหนดไว้เท่านั้น หากพบว่าเนื้อหาที่จะเรียนรู้นั้นมีความยากหรือมีความซับซ้อนก็จะหลีกเลี่ยง หรือไม่สนใจใฝ่รู้หรือไม่แสดงความพยายามที่จะเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือให้ได้ผลสำเร็จให้เป็นที่น่าพอใจ และคำตอบที่สำคัญของบรรดาคำถามข้างต้นทั้งหลายเหล่านี้ก็คือ ผู้เรียน

ส่วนใหญ่มักยังมีความคิดที่ไม่ถูกต้อง หรือ ยังคิดไม่ถูกทางเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ของตนเอง และด้วยการมีความคิดที่ยังไม่ถูกทางนี้เองจึงส่งผลให้ผู้เรียนส่วนใหญ่จึงแสดงพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ของตนออกมาอย่างไม่เหมาะสม และขาดการใส่ใจ สนใจ ตลอดจนเกิดความคิดในการพัฒนาการเรียนรู้ออกมาอย่างเต็มศักยภาพเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้สูงสุด

จากจุดมุ่งหมายสำคัญของการจัดการศึกษาของไทยที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมุ่งปลูกฝังและพัฒนาเยาวชนหรือผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะของการเป็น “นักคิด” มาเป็นเวลานาน ดังจะเห็นได้จากการเป็น “นักคิด” มาโดยตลอด ดังจะเห็นได้จากสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 ที่ว่าด้วยเรื่องของแนวการจัดการศึกษา ในมาตรา 24 ข้อ (2) ที่ระบุไว้ว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้คือ ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา และในมาตรา 28 ยังได้ระบุเอาไว้อีกว่า หลักสูตรการศึกษาในระดับต่างๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลต่างๆ จะต้องมีความหลากหลาย โดยสาระของหลักสูตรทั้งที่เป็นวิชาการและวิชาชีพต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีทั้งความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงามและความรับผิดชอบต่อสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545) ดังนั้น การดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนส่วนใหญ่จึงมุ่งเน้นและให้ความ

สำคัญไปทั้งรูปแบบและกระบวนการคิดแบบต่างๆ ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ (Analysis thinking) การคิดสังเคราะห์ (Synthesis thinking) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking) การคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative thinking) เป็นต้น ซึ่งการฝึกให้ผู้เรียนได้มีคุณลักษณะ หรือมีความสามารถในการคิดในรูปแบบต่างๆ ได้นั้น ก็นับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนา ผู้เรียนให้มีความสามารถดังกล่าว เนื่องจากการที่ผู้เรียน มีวิธีการคิดในรูปแบบต่างๆ ได้อย่างถูกต้องชัดเจนแล้ว ก็จะสามารถใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้และ ศึกษาเนื้อหาสาระในรายวิชาต่างๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ได้อย่างลึกซึ้งถ่องแท้ อันจะสามารถนำองค์ความรู้ ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้และสามารถรับมือกับสถานการณ์ ต่างๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด แต่ในขณะเดียวกันก่อนที่ผู้เรียนจะก้าวผ่านไปสู่การรับรู้ ตลอดจนการเปิดรับกลวิธีการคิดรูปแบบต่างๆ เพื่อจะได้ เกิดการพัฒนาตนเองนั้น สิ่งที่ต้องให้ความสนใจก็คือ กระบวนการปลูกฝังสำหรับผู้เรียนในด้านแรกที่จำเป็น จะต้องมุ่งปลูกฝังและพัฒนาให้ผู้เรียนได้มีกระบวนการ คิดอย่างถูกทางเสียก่อน จึงจะดำเนินการในกระบวนการ ขั้นต่อไปได้

ปัจจัยที่เป็นปัญหาในตัวผู้เรียน

ประเด็นสำคัญที่ครูผู้สอนมักจะพบเห็นอยู่เสมอ เกี่ยวกับตัวผู้เรียนในปัจจุบันก็คือ ผู้เรียนบางคนมักจะ แสดงพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงความล้มเหลวมากกว่า ความพยายามมุ่งสู่ความสำเร็จในการเรียนรู้ ผู้เรียนบางคนแสดงความสามารถหรือศักยภาพในการเรียนรู้ที่ ตนมีอยู่ออกมาไม่เต็มที่ ผู้เรียนบางคนแสดงพฤติกรรม ท้อถอยและสิ้นหวังกับการเรียนรู้ของตนเอง และผู้เรียน บางคนแสดงพฤติกรรมไม่สนใจต่อการเรียนรู้เท่าที่ควร ทั้งๆ ที่ตนเป็นผู้ที่มีความสามารถหรือมีศักยภาพที่จะ เรียนรู้ได้จากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์หรือพฤติกรรม ที่ไม่เหมาะสมของผู้เรียนที่ได้กล่าวมาเหล่านี้ คงจะค่อยๆ ลดลงและปรับเปลี่ยนไปในทิศทางที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

หากครูผู้สอนจะทำให้ผู้เรียนได้เกิดความคิดอย่างถูกทาง เพื่อจะได้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ ของตนให้เป็นในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสมและควร จะเป็นในที่สุด

ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะเป็นตัวผลักดัน ให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมเรียนรู้ในลักษณะใดลักษณะ หนึ่งออกมานั้นก็คือ แรงจูงใจในการเรียนรู้นั้นเอง โดยที่ แรงจูงใจจะเป็นพลังทางจิตซึ่งจะเป็นภาวะภายในที่ ทำหน้าที่กระตุ้น (Arouses) กำหนดทิศทาง (Directs) และทำให้คงสภาพ (Maintain) เกี่ยวกับการแสดง พฤติกรรมของบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ (Woolfolk, 1993:336) กล่าว คือ การที่ผู้เรียนจะแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ในลักษณะ ใดออกมานั้นเป็นเพราะว่าผู้เรียนได้มีพลังจากภายใน จิตใจของตนเองที่กระตุ้นหรือผลักดันให้คงไว้ในพฤติกรรม การเรียนรู้เช่นนั้นออกมาให้เห็นได้ เช่น หากผู้เรียน คนหนึ่งมีพลังที่มาจากภายในตนเองโดยคิดอยู่เสมอว่า เขาต้องการจะได้เกรด 4 หรือเกรด A ในรายวิชาที่กำลัง เรียนอยู่ ความคิดนี้เองจะเป็นแรงกระตุ้นและผลักดันให้ เขาเกิดการกำหนดทิศทางในการแสดงพฤติกรรม การเรียนรู้ของตนเองออกมาในลักษณะของการเอาใจใส่ เข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีสมาธิในขณะกำลังฟังครูสอน ตลอดจนหมั่นทบทวนบทเรียน เป็นต้น และเขาก็จะ แสดงพฤติกรรมดังกล่าวเช่นนี้ไปตลอดระยะเวลาของ การเรียนในรายวิชานั้นเพื่อจะได้เกรด 4 หรือเกรด A ตามเป้าหมายที่เขาได้กำหนดเอาไว้ตั้งแต่เริ่มต้น ในทาง ตรงกันข้ามหากผู้เรียนคนนั้นเริ่มต้นของการมีความคิด จากภายในตนเองว่า ตนเองคงไม่น่าจะสอบรายวิชานี้ ผ่านได้อย่างแน่นอน รายวิชานี้ น่าจะยากเกินไปสำหรับ เขาที่จะสามารถสอบผ่านได้ ดังนั้นการแสดงพฤติกรรม ในการเรียนรู้ที่จะปรากฏออกมาก็คือ การไม่ใส่ใจที่จะ เข้าเรียน การขาดความกระตือรือร้นในการเรียน เท่าที่ควร การขาดความทุ่มเทที่จะศึกษาค้นคว้าหรือ แสดงความพยายามที่จะเรียนรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และเขาก็จะแสดงพฤติกรรมเช่นนี้ไปอย่างสม่ำเสมอ

ตลอดระยะเวลาของการเรียนรู้ เนื่องจากเขาได้มีเป้าหมายในใจตั้งแต่เริ่มต้นของการเรียนรู้ไว้แล้วว่า เขาควรจะเรียนรายวิชานี้ไม่ผ่านอย่างแน่นอน

อย่างไรก็ดี แม้ว่าผู้เรียนจะมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ที่มาจากภายในตนเองในเชิงบวกก็ตาม แต่การแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งในการเรียนรู้จากแรงจูงใจนั้น ก็ยังมีประเด็นที่น่าสนใจและชวนให้คิดต่อไปว่าแรงจูงใจดังกล่าวที่ผลักดันให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้เช่นนั้นเกิดขึ้น เนื่องจากเป็นคุณลักษณะอย่างถาวรประจำตน (Traits) หรือเป็นเพียงพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เกิดจากปัจจัยหรือภาวะการณ์บางประการ (States) เป็นตัวกำหนด เนื่องจากการพิจารณาประเด็นนี้จะส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ที่พึงประสงค์อย่างถาวร อันจะทำให้เกิดการสร้างคุณลักษณะหรือพฤติกรรมการเรียนรู้อันพึงประสงค์ในตัวผู้เรียนในที่สุด กล่าวคือ หากผู้เรียนแสดงพฤติกรรมใส่ใจ เอาใจใส่ต่อการเรียน เพียงเพราะเขาต้องการให้สอบผ่านหรือเขาต้องทำงานให้ทันส่งครูผู้สอนตามกำหนดเวลาเท่านั้น ดังนั้นในช่วงระยะเวลาดังกล่าวเขาจะแสดงพฤติกรรมกระตือรือร้น เอาใจใส่ต่อการทำงานที่ครูผู้สอนได้มอบหมาย หรือท่องหนังสืออย่างขะมักเขม้นในช่วงก่อนการสอบเท่านั้น เพราะช่วงระยะเวลาของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้เป็นเพียงปัจจัยหรือภาวะการณ์บางประการ (States) ที่เป็นตัวกำหนดให้เกิดพฤติกรรมดังกล่าวเท่านั้น แต่ไม่ได้เกิดจากคุณลักษณะนิสัยหรือคุณลักษณะอย่างถาวรประจำตัว (Traits) แต่อย่างใด นั่นคือ เป็นการเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ที่พึงประสงค์แบบไม่ยั่งยืน โดยอาจจะหยุดยั้งพฤติกรรมเช่นนั้นได้หากปัจจัยหรือภาวะการณ์บางประการ (States) ที่เป็นตัวกำหนดนั้นได้บรรลุปเป้าหมายลงแล้วในที่สุด

แนวทางในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น

ดังนั้นจากที่กล่าวมาทั้งหมดก็คงจะมาถึงคำถามสำคัญที่ว่า แล้วครูผู้สอนจะมีแนวทางหรือกลวิธีในการสร้างแรงจูงใจอย่างเหมาะสมให้แก่ผู้เรียนเพื่อ

กระตุ้นให้ผู้เรียนได้เกิด “การคิดอย่างถูกทาง” หรือเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงพฤติกรรมการเรียนรู้อันพึงประสงค์ อันจะเกิดการพัฒนาไปสู่การเป็นคุณลักษณะนิสัยในการเรียนรู้หรือเป็นคุณลักษณะอย่างถาวรประจำตน (Traits) ได้อย่างไร นักจิตวิทยาได้แบ่งประเภทของแรงจูงใจในตัวบุคคลออกเป็น 2 ประเภทด้วยกัน กล่าวคือ แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) กับ แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) โดยที่แรงจูงใจทั้งสองประเภทนี้จะมีเหตุปัจจัยหรือแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน นั่นคือ หากการแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดจากแรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) แล้ว นั่นก็หมายความว่า การแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ใดๆ ออกมาของผู้เรียนก็จะเป็นไปเพื่อมุ่งหวังเพียง เพื่อต้องการได้รับรางวัลหรือสิ่งล่อใจ (Incentive) อันจะเกิดจากผลสำเร็จจากการเรียนรู้เท่านั้น เช่น ผู้เรียนจะอ่านหนังสือเพื่อให้ได้คะแนนสูงๆ หรือผู้เรียนจะเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา กับทางสถานศึกษาเพียงเพื่อให้ได้การประเมินผ่านตามข้อกำหนดในหลักสูตรเท่านั้น แต่ถ้าหากผู้เรียนคนนั้นแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เกิดจากแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) แล้ว นั่นก็หมายความว่า การแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ใดๆ ออกมาของผู้เรียนก็จะเป็นไปเพื่อมุ่งหวังให้เกิดการบรรลุเป้าหมายหรือความคาดหวังภายในของตัวผู้เรียนเอง เช่น ผู้เรียนจะอ่านหนังสือเพราะสนใจใฝ่รู้ ต้องการค้นหาคำตอบ หรือตอบข้อสงสัยบางประการที่ยังติดค้างอยู่ในใจในขณะที่เรียนอยู่ในห้องเรียน หรือผู้เรียนขยันทำการบ้านหรือค้นคว้าข้อมูลอย่างมากมายในการทำรายงาน เพราะต้องการจะศึกษาในประเด็นที่ตนสนใจให้ลึกซึ้งกระจ่างชัด หรือผู้เรียนตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมค่ายอาสา เพราะต้องการได้รับประสบการณ์ชีวิตที่แปลกใหม่ หรือเพราะมีจิตสำนึกสาธารณะ (Public Mind) ที่ต้องการจะทำประโยชน์ให้ส่วนรวม เป็นต้น ดังนั้นจึงเป็นประเด็นที่ครูผู้สอนจำเป็นจะต้องสร้างแรงจูงใจในการเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ถูกต้องเหมาะสมให้

เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนเสียก่อน นั่นก็คือ ครูผู้สอนจะต้องสร้างแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) ให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนเพื่อผู้เรียนจะได้แสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ อันพึงประสงค์ในส่วนที่เกิดจากคุณลักษณะอย่างถาวร ประจักษ์ (Taints) เพื่อเป็นการสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ อันพึงประสงค์ในตัวผู้เรียนอย่างถาวรต่อไปได้ในที่สุด

แบนดูรา (Bandura. 1986) ได้นำเสนอแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับการเกิดพฤติกรรมของบุคคลในทฤษฎีการเรียนรู้ปัญหาสังคม (Social Cognitive Theory) ที่น่าสนใจเอาไว้ว่า แรงจูงใจที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลนั้นสามารถจะเกิดขึ้นได้จากองค์ประกอบหลายประการด้วยกัน ซึ่งองค์ประกอบประการหนึ่งในการเกิดแรงจูงใจในตัวบุคคลก็คือ ความคิดหรือความคาดหวังอันเกิดจากผลกรรมที่เขาคาดว่าจะได้รับจากการกระทำหรือจากการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ เช่น “ถ้าฉันตั้งใจเรียนแล้วฉันจะสอบได้คะแนนดี” หรือ “ถ้าฉันไม่ส่งรายงานตามกำหนดเวลา ฉันก็อาจจะสอบไม่ผ่านในรายวิชานั้น” โดยที่บุคคลจะคาดหวังผลกรรมที่จะเกิดขึ้นโดยอาศัยประสบการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วในอดีตทั้งจากผลกรรมที่เคยเกิดขึ้นกับตนเองหรือผลกรรมที่เคยเกิดขึ้นกับบุคคลอื่นที่ตนใกล้ชิดอันเกิดจากการแสดงพฤติกรรมเหล่านั้นออกมา ซึ่งความคาดหวังต่อผลกรรมที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำหรือการแสดงพฤติกรรมเหล่านั้นจะมีความสัมพันธ์หรือความเกี่ยวข้องเชิงเหตุผลกับการรับรู้ความสามารถของบุคคล (Self Efficacy) นั่นคือ หากผู้เรียนมีความคิดหรือความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถของตนเองว่า ตัวเขานั้นมีความสามารถในการกระทำในสิ่งนั้นๆ ได้ เขาก็ย่อมจะเกิดความคาดหวังถึงความสำเร็จที่จะเกิดขึ้นในระดับสูง แต่หากผู้เรียนมีความคิดหรือความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถของตนเองว่า ตัวเขานั้นไม่มีความสามารถเพียงพอที่จะกระทำในสิ่งนั้นๆ ได้ เขาก็ย่อมจะเกิดความคาดหวังถึงความสำเร็จที่จะเกิดขึ้นในระดับต่ำ นอกจากนี้แบนดูรายังได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการเกิดแรงจูงใจของบุคคลก็คือ การกำหนดเป้าหมายในการกระทำของบุคคล หากพบว่าบุคคลมีการตั้งเป้าหมาย

หรือกำหนดเกณฑ์ในการกระทำเอาไว้อย่างชัดเจนแล้ว บุคคลก็จะแสดงความพากเพียรพยายามในการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ และเมื่อบุคคลพบว่า เป้าหมายที่กำหนดไว้ได้บรรลุสมดังเจตนาของตนเองแล้ว บุคคลนั้นก็就会产生ความรู้สึกพึงพอใจ และก็จะขยับการตั้งเป้าหมายในการกระทำครั้งต่อไป ในระดับที่สูงขึ้น และก็จะพยายามแสดงความเพียรพยายามในการแสดงพฤติกรรมหรือการกระทำอย่างเต็มศักยภาพของตนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ในที่สุด

โดยทั่วไปแล้วคนเรามักจะมีการกำหนดเป้าหมายหรือตั้งเป้าหมายในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเอาไว้แล้ว จากนั้นเขาก็จะพยายามแสดงพฤติกรรมหรือการกระทำของตนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของสังคมของแบนดูรา (Bandura. 1986) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ผู้เรียนจะเป็นผู้ที่กำหนดเป้าหมาย (Goal) หรือกำหนดมาตรฐานของพฤติกรรมที่ได้กำหนดขึ้นหรือคาดหวังไว้ และในขณะที่เดียวกันเขาก็จะแสดงความพยายามที่จะทำให้ได้ตามเป้าหมายหรือมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ โดยการกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ นั้นก็จะมีลักษณะที่ต่างกันในระดับต่างๆ บางครั้งเป้าหมายหรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ก็อาจจะมีความหมายหรือช่วงระยะเวลาที่จะสามารถดำเนินการให้สำเร็จได้ง่าย ขณะที่บางครั้งเป้าหมายหรือมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ก็อาจจะยากเกินไปหรือต้องใช้ช่วงระยะเวลาที่ค่อนข้างยาวนานมากกว่าจะสามารถดำเนินการให้สำเร็จตามเป้าหมายหรือมาตรฐานนั้นได้ ในเรื่องของ การกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานในการเรียนรู้ นั้น ชังก์ (Schunk. 1991) ได้กล่าวเอาไว้ว่า ผู้เรียนมักจะมีการกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานในการเรียนรู้เอาไว้ 2 ประเภทด้วยกัน กล่าวคือ การกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานในการเรียนเพื่อต้องการรู้ (Mastery Goals) นั่นคือ ผู้เรียนมักจะตั้งเป้าหมายในการเรียนเพื่อต้องการจะรู้ในเรื่องที่ตนอยากรู้ หรือต้องการจะรู้ในเรื่องที่ตนสนใจ ดังนั้นผู้เรียนที่มีการกำหนดเป้าหมายในการเรียน

ประเภทนี้ก็จะแสดงความพยายามใส่ใจ และมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้เนื่องจากการแสดงพฤติกรรมเหล่านี้จะสามารถตอบสนองต่อแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) ของตนเอง ดังนั้นการบรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานการเรียนรู้ที่เขาตั้งไว้นั้นแม้ว่าสิ่งที่เรียนรู้นั้นจะมีความยากสักเพียงใด ผู้เรียนก็จะแสดงความพยายาม มานะบากบั่นด้วยความพากเพียรโดยไม่ยอมย่อท้อต่ออุปสรรคใดๆ แต่กลับจะมุ่งมั่นที่จะเอาชนะอุปสรรคเหล่านั้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานที่ตั้งไว้ให้จงได้ ในขณะที่เกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานในการเรียนรู้ประเภทที่สองนั่นก็คือ การกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานในการเรียนรู้เพื่อต้องการผลงาน (Performance Goals) นั่นคือ ผู้เรียนมักจะมีการตั้งเป้าหมายหรือมาตรฐานในการเรียนรู้เพียงเพื่อให้ได้รับสิ่งต่างๆ จากปัจจัยภายนอก ได้แก่ การหวังเพียงเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น ความต้องการได้รับคะแนนที่สูงๆ จากการเรียนหรือความต้องการที่จะได้รับเพียงความสำเร็จเฉพาะหน้าในการเรียนเท่านั้น ดังนั้นจึงพบว่าผู้เรียนที่มีการกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ประเภทนี้อาจจะมีความพยายามเลือกเรียนในสิ่งที่ค่อนข้างง่าย จะมองข้ามสิ่งที่ก่อให้เกิดอุปสรรค หรือพยายามหลีกเลี่ยงความล้มเหลวในปัจจุบันต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นอันจะเป็นตัวขวางกั้นไม่ให้เขาสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ ผู้เรียนที่มีการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ประเภทนี้จะให้ความสำคัญต่อแรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) ที่จะเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง เช่น เขาทุ่มเทมุ่งมั่นอ่านหนังสืออย่างหนักในช่วงระยะเวลาก่อนสอบเพียงเพื่อหวังจะได้คะแนนสูงๆ แต่หลังจากที่เขาได้บรรลุเป้าหมายในครั้งนั้นแล้ว การแสดงพฤติกรรมตั้งใจมุ่งมั่นและทุ่มเทในการอ่านหนังสือก็จะหมดลงไปด้วย ผู้เรียนที่มีการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้เพื่อต้องการผลงาน (Performance Goals) มักจะตั้งคำถามในใจกับตนเองอยู่เสมอว่า “หากฉันตั้งใจ พยายาม ทุ่มเท หรือมุ่งมั่นในการทำพฤติกรรมนั้นๆ ในขณะที่กำลังเรียนแล้ว ฉันจะได้รับอะไรเป็นผลตอบแทนหรือผลที่จะเกิดขึ้นจากการแสดง

พฤติกรรมของฉันดังกล่าวจะสามารถบรรลุเป้าหมายที่ฉันได้ตั้งไว้หรือไม่” ตรงกันข้ามกับผู้เรียนที่มีการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้เพื่อต้องการรู้ (Mastery Goals) มักจะตั้งคำถามในใจกับตนเองอยู่เสมอว่า “เมื่อฉันตั้งใจ พยายาม ทุ่มเท หรือมุ่งมั่นในการทำพฤติกรรมนั้นๆ ในขณะที่กำลังเรียนแล้วฉันจะได้รับความรู้ ความเข้าใจ และสามารถพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพสูงขึ้นตามที่ตั้งใจได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้แล้วหรือไม่”

จากการนำเสนอประเด็นต่างๆ ของปัจจัยที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ในลักษณะต่างๆ ของผู้เรียนที่ปรากฏออกมานั้น ก็คงจะช่วยให้มองเห็นภาพคำตอบของคำถามข้างต้นที่ผู้เขียนได้เปิดประเด็นเอาไว้แล้วว่า “ทำไมวันนี้ผู้เรียนจึงไม่ค่อยสนใจเรียนเท่าที่ควร” หรือ “ทำไมวันนี้ผู้เรียนจึงยังไม่ค่อยแสดงศักยภาพของตนในการเรียนรู้ออกมาอย่างเต็มที่” หรือ “ทำไมวันนี้ผู้เรียนไม่ค่อยสนใจใฝ่รู้และคิดจะพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด” โดยปัจจัยสำคัญของการเกิดคำถามเหล่านี้ก็คงจะหนีไม่พ้นในเรื่องของการที่ผู้เรียนส่วนใหญ่มักจะมีความคิดที่ไม่ถูกต้องหรือยังไม่คิดไม่ถูกทางเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของตนเอง อันจะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้อย่างแท้จริงที่มีอยู่ในตนเองเพื่อให้ได้ผลอย่างเต็มประสิทธิภาพ

แนวทางการฝึกคิดให้ถูกทางของผู้เรียน

ทุกวันนี้ผู้เรียนส่วนใหญ่มักจะมีความคิดเกี่ยวกับการเรียนของตนเองในด้านสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนในลักษณะที่ไม่ค่อยถูกต้องเท่าใดนัก อาทิ เมื่อผู้เรียนทำงานส่งครูหรือสอบในรายวิชาต่างๆ ที่เรียนไปแล้วแต่ปรากฏว่า ผลงานหรือผลคะแนนที่ออกมานั้นไม่ดีเท่าที่ควร เช่น ครูให้แก้ไขงานที่ทำไปแล้วในหลายประเด็นหรือคะแนนที่ได้จากการสอบน้อยเกินไป ผู้เรียนก็จะเกิดความรู้สึกผิดหวังและพยายามถามตนเองอยู่ตลอดเวลาว่า “ทำไมผลงานของฉันจึงมีข้อผิดพลาดหรือถูกครูตำหนิหรือต้องแก้ไขมากมาย” หรือ “ทำไมคะแนนสอบของฉันจึงได้น้อยเหลือเกิน” และถ้าหากผู้เรียนได้ค้นพบคำตอบ

กับคำถามข้างต้นในลักษณะที่ว่า “การทำงานของฉันมีข้อผิดพลาดมากมายเช่นนี้ก็เนื่องมาจากงานที่ครูมอบหมายนั้นยากเกินไป หรือเป็นเพราะว่าครูของฉันเป็นคนเข้มงวดมากเกินไป ครูตรวจงานละเอียดเกินไป ไม่ค่อยยืดหยุ่นเท่าที่ควร” หรือหากผู้เรียนมักจะตอบตัวเองว่า “การที่ฉันสอบได้คะแนนน้อยก็เป็นเพราะครูผู้สอนออกข้อสอบยากเกินไป และโชคไม่ดีเลยที่อ่านหนังสือไม่ตรงเท่าใดนัก ต่างจากเพื่อนๆ ที่เผอิญอ่านหนังสือมาตรงกับข้อสอบในครั้งนี้เป็นส่วนใหญ่” จากการตอบคำถามให้ตนเองถึงปัจจัยหรือสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนไม่ประสบความสำเร็จในการทำงานหรือในการสอบเท่าที่ควรนั้น จะเป็นได้ว่า ปัจจัยหรือสาเหตุดังกล่าวในความคิดของผู้เรียนนั้นจะขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอกตนเองทั้งสิ้น โดยที่ผู้เรียนไม่ได้มุ่งมองไปที่ปัจจัยหรือสาเหตุที่เกิดขึ้นจากตนเองเลยแต่อย่างใด

การที่คนเราจะทำงานหรือประกอบกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วรับทราบถึงผลแห่งการกระทำของตนในลักษณะที่ประสบความสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายหรือตามมาตรฐานที่ตั้งไว้ หรือประสบความสำเร็จล้มเหลวไม่เป็นไปตามเป้าหมายหรือตามมาตรฐานที่ตั้งไว้นั้น ได้มีนักจิตวิทยาได้พยายามจะหาวิธีการในการอธิบายถึงสาเหตุหรือปัจจัยแห่งความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการทำงานหรือการประกอบกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของคนเราว่ามีปัจจัยหรือสาเหตุอะไรบ้างที่ทำให้คนเราประสบความสำเร็จหรือประสบความสำเร็จล้มเหลวในการทำงานหรือการประกอบกิจกรรมและหนึ่งในทฤษฎีทางจิตวิทยาที่สามารถอธิบายถึงประเด็นดังกล่าวนี้ก็คือ ทฤษฎีการอ้างสาเหตุ (Attribution Theory) ของ Bernard Weiner ซึ่งผู้เขียนขอกล่าวถึงสาระสำคัญของทฤษฎีดังกล่าว ดังต่อไปนี้

Attribution Theory หรือ ทฤษฎีการอ้างสาเหตุ เป็นทฤษฎีทางจิตวิทยาที่ไวนเนอร์ (Bernard Weiner) ได้พัฒนาขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1979 โดยเริ่มต้นจากการนำแนวคิดของไฮเดอร์ (Fritz Heider. 1958) ที่ได้กล่าวถึงสาเหตุสำคัญในการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์เรา โดยที่ไฮเดอร์

ได้กล่าวไว้ว่า สาเหตุสำคัญของการแสดงพฤติกรรม (B) ของคนเราในรูปแบบต่างๆ กันนั้น จะขึ้นอยู่กับตัวแปรสำคัญ 2 ประการด้วยกัน กล่าวคือ ตัวแปรที่อยู่ภายในตัวบุคคล (P) และตัวแปรที่อยู่ภายนอกตัวบุคคลหรือเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม (E) นั่นเอง กล่าวคือ การที่ผู้เรียนจะแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ของตนเองออกมาในลักษณะใดก็ตาม เช่น ตั้งใจเรียน มุ่งมั่น ขยันพากเพียร หรือไม่ค่อยเอาใจใส่ต่อการเรียนเท่าที่ควร ก็น่าจะเกิดจากปัจจัยที่อยู่ภายในตัวผู้เรียนคนนั้น เช่น ผู้เรียนสนใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่จะเรียนในครั้งนั้น เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว หรือผู้เรียนอาจมีความยากลำบากหรือข้อจำกัดในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ค่อนข้างมาก ในขณะที่เดียวกันบรรยากาศในการเรียน วิธีการสอนของครู ก็จะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งซึ่งเป็นปัจจัยที่อยู่ภายนอกตัวผู้เรียนหรือเป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมรอบๆ ตัวผู้เรียนในการเรียนรู้ครั้งนั้นๆ นับได้ว่า ทั้งปัจจัยภายในตัวบุคคลและปัจจัยภายนอกตัวบุคคลล้วนแต่มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมในการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยกันทั้งสิ้น

ในขณะเดียวกัน รอตเตอร์ (Rotter. 1966) ยังได้อธิบายถึงประเด็นของปัจจัยที่อยู่ภายในตัวบุคคลและปัจจัยที่อยู่ภายนอกตัวบุคคลว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อการเกิดพฤติกรรมต่างๆ ของคนเรา ซึ่งรอตเตอร์จะแบ่งปัจจัยหรือตัวแปรทั้ง 2 ประการนี้ว่าเป็น การควบคุมหรือกำหนดพฤติกรรมจากภายในตัวบุคคล (Internal Locus of Control) กับ การควบคุมหรือกำหนดพฤติกรรมจากภายนอกตัวบุคคล (External Locus of Control) กล่าวคือ หากคนเรามีความเชื่อว่าสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาในชีวิตเขานั้นไม่ว่าจะเป็นความสำเร็จ ความสมหวัง หรือจะเป็นอุปสรรค ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นมานั้นล้วนเกิดขึ้นมาจากพฤติกรรมที่ถูกควบคุมหรือกำหนดจากภายในตัวบุคคล (Internal Locus of Control) นั่นคือเกิดขึ้นมาจากตัวของเขาเองเป็นผู้กำหนดหรือควบคุมให้เกิดขึ้น เช่น การที่เขาสอบได้คะแนนสูงๆ ก็เป็นเพราะว่าเขาได้ใช้ความพยายามหรือความสามารถ ความมุ่งมั่น มานะบากบั่นในการเรียนมาโดยตลอด หรือการที่เขา

สอบไม่ผ่านรายวิชานั้นๆ ก็เป็นเพราะว่าเขายังมีความสามารถไม่เพียงพอหรือเขายังไม่ได้แสดงความพยายามอย่างเต็มที่ในการเข้าสอบในครั้งนี้ ในทางกลับกัน หากคนเรามีความเชื่อว่าสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาในชีวิตเขานั้น ไม่ว่าจะเป็นความสำเร็จ ความสมหวัง หรือจะเป็นอุปสรรค ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาล้วนเกิดขึ้นจากพฤติกรรมที่ถูกควบคุมหรือกำหนดจากภายนอกตัวบุคคล (External Locus of Control) นั่นคือ การที่เขาสอบได้คะแนนสูงๆ ก็เป็นเพราะว่าเขาโชคดีมากที่อ่านหนังสือมาตรงกับข้อสอบพอดีจึงทำข้อสอบได้ หรือการที่เขาสอบไม่ผ่านในรายวิชานั้นก็เป็นเพราะว่าข้อสอบยากเกินไป ข้อสอบนั้นไม่ตรงกับที่เขาอ่านหนังสือมา เป็นต้น จะเห็นได้ว่า การที่บุคคลมีความเชื่อถึงปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดหรือควบคุมการเกิดพฤติกรรมต่างๆ เกี่ยวกับตนเองแตกต่างกันออกไปนั้นจะส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพของตนเองในการเรียนรู้หรือการเพิ่มพูนศักยภาพในการเรียนรู้ของตนได้ในระดับที่แตกต่างกันออกไป เพราะถ้าบุคคลมีความเชื่อว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการเรียนรู้นั้นเกิดขึ้นมาจากการกำหนดหรือควบคุมจากปัจจัยภายในตัวบุคคล (Internal Locus of Control) บุคคลนั้นก็จะหาแนวทางหรือวิธีการในการเพิ่มขีดความพยายาม หรือ เพิ่มขีดความสามารถของตนเองให้มากยิ่งขึ้นเพื่อจะได้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้ในที่สุด แต่ถ้าหากบุคคลมีความเชื่อว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการเรียนรู้นั้นเกิดขึ้นมาจากการกำหนดหรือควบคุมจากปัจจัยภายนอกตัวบุคคล (External Locus of Control) บุคคลนั้นก็จะมองว่า ศักยภาพหรือความสามารถของเขาก็คงมีเพียงเท่านี้ เขาจะคิดเสมอว่าวิชานี้ยากเกินไป โชคของเขาไม่ดีเลยที่อ่านหนังสือมาไม่ตรงกับข้อสอบในวันนั้น เขาก็จะมองข้ามแนวทางในการพัฒนาศักยภาพหรือความสามารถในการเรียนรู้ของตนเองเพื่อที่จะสามารถเอาชนะต่อปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้ของเขาได้

ต่อมา ไวเนอร์ (Bernard Weiner. 1990) ได้นำแนวคิดของนักจิตวิทยาทั้งสองท่านนี้มาพัฒนาต่อโดยนำเสนอเป็นทฤษฎีการอ้างสาเหตุ (Attribution

Theory) ซึ่งได้อธิบายถึงสาเหตุที่บุคคลทั่วไปมักจะนำมาอ้างถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการกระทำกิจกรรมใดๆ ในชีวิตก็ตามว่า สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 มิติด้วยกัน ดังนี้

มิติที่ 1 คือ มิติที่เกี่ยวกับแหล่งของสาเหตุ (Locus of Causality) ซึ่งจะประกอบด้วย สาเหตุที่เกิดจากภายในตัวบุคคล กับสาเหตุที่เกิดจากภายนอกตัวบุคคล

มิติที่ 2 คือ มิติที่เกี่ยวกับความคงที่ของสาเหตุ (Stability of Causality) ซึ่งจะประกอบด้วย สาเหตุที่มีความคงที่ กับ สาเหตุที่มีความไม่คงที่

มิติที่ 3 คือ มิติที่เกี่ยวกับความสามารถในการควบคุมสาเหตุ (Controllability of Causality) ซึ่งจะประกอบด้วย สาเหตุที่สามารถควบคุมได้ กับ สาเหตุที่ไม่สามารถควบคุมได้

ในขณะเดียวกัน ไวเนอร์ ยังได้อธิบายอีกว่าการอ้างถึงสาเหตุแห่งความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการกระทำกิจกรรมใดๆ ก็ตามนั้น มักจะมาจากสาเหตุ 4 ประการต่อไปนี้คือ

1. สาเหตุด้านความสามารถ (Ability)
2. สาเหตุด้านความพยายาม (Effort)
3. สาเหตุด้านความยากของงาน (Task Difficulty)
4. สาเหตุด้านโชค (Luck)

โดยที่สาเหตุทั้ง 4 ด้านข้างต้นนี้ก็จะเกี่ยวข้องกับมิติทั้ง 3 มิติที่ไวเนอร์ได้กำหนดไว้แล้วดังนี้

1. สาเหตุด้านความสามารถ (Ability)

ในมิติที่เกี่ยวกับแหล่งของสาเหตุ (Locus of Causality) นั้น พบว่า ความสามารถจะเป็นสาเหตุที่เกิดจากภายในตัวบุคคล

ในมิติที่เกี่ยวกับความคงที่ของสาเหตุ (Stability of Causality) นั้นพบว่า ความสามารถจะเป็นสาเหตุที่มีความคงที่

ในมิติที่เกี่ยวกับความสามารถในการควบคุมสาเหตุ (Controllability of Causality) นั้น พบว่า ความสามารถจะเป็นสาเหตุที่ควบคุมได้

2. สาเหตุด้านความพยายาม (Effort)

ในมิติที่เกี่ยวกับแหล่งของสาเหตุ (Locus of Causality) นั้น พบว่า ความพยายามจะเป็นสาเหตุที่เกิดจากภายในตัวบุคคล

ในมิติที่เกี่ยวกับความคงที่ของสาเหตุ นั้น พบว่า ความพยายามจะเป็นสาเหตุที่มีทั้งลักษณะที่คงที่และลักษณะที่ไม่คงที่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทของงานว่าเป็นงานที่ทำเป็นประจำ หรืองานเฉพาะกิจที่ทำเป็นครั้งๆ ไป

ในมิติที่เกี่ยวกับความสามารถในการควบคุมสาเหตุ (Controllability of Causality) พบว่า ความพยายามจะเป็นสาเหตุที่ควบคุมได้

3. สาเหตุด้านความยากของงาน (Task Difficulty)

ในมิติที่เกี่ยวกับแหล่งของสาเหตุ (Locus of Causality) นั้น พบว่าความยากของงานจะเป็นสาเหตุที่เกิดจากภายนอกตัวบุคคล

ในมิติที่เกี่ยวกับความคงที่ของสาเหตุ (Stability of Causality) นั้น พบว่า ความยากของงานจะเป็นสาเหตุที่มีความคงที่

ในมิติที่เกี่ยวกับความสามารถในการควบคุมสาเหตุ (Controllability of Causality) นั้น พบว่าความยากของงานจะเป็นสาเหตุที่ควบคุมไม่ได้

4. สาเหตุด้านโชค (Luck)

ในมิติที่เกี่ยวกับแหล่งของสาเหตุ (Locus of Causality) นั้น พบว่าโชคจะเป็นสาเหตุที่เกิดจากภายนอกตัวบุคคล

ในมิติที่เกี่ยวกับความคงที่ของสาเหตุ (Stability of Causality) นั้น พบว่า โชคจะเป็นสาเหตุที่มีความไม่คงที่

ในมิติที่เกี่ยวกับความสามารถในการควบคุมสาเหตุ (Controllability of Causality) นั้น พบว่าโชคจะเป็นสาเหตุที่ไม่สามารถควบคุมได้

จากทฤษฎีการอ้างสาเหตุ (Attribution Theory) ของไวเนอร์ (Weiner, 1979) ที่ได้อ้างถึงสาเหตุแห่ง

ความสำเร็จ หรือความล้มเหลวในการทำงานที่คนเรามักจะอ้างถึงจาก 4 ประการ 3 มิติดังที่ได้กล่าวแล้วนั้น พบว่า แหล่งของสาเหตุที่มาจากปัจจัยภายในตัวบุคคล และปัจจัยภายนอกตัวบุคคลนั้นจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) อคติในทัศนแห่งตน (Self-Concept) และแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน (Motivation) กล่าวคือ ถ้าผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ หรือการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งแล้วอ้างสาเหตุแห่งความสำเร็จที่เกิดขึ้นนั้นว่าเป็นเพราะตนเองมีความสามารถในการเรียนรู้ มีความพยายามอย่างเต็มที่ ผู้เรียนคนนั้นก็เกิดการเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้นว่าตนมีความสามารถจะเกิดความสำเร็จในตนเองและเกิดทัศนคติเกี่ยวกับตนเองในด้านบวก ในขณะที่เดียวกันเขาก็จะมีแรงจูงใจในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้นต่อไป แต่ถ้าผู้เรียนคนนั้นอ้างสาเหตุแห่งความสำเร็จที่เกิดขึ้นในครั้งนั้นว่าเป็นเพราะเขาโชคดีที่งานที่ได้รับนั้นค่อนข้างง่าย ผู้เรียนคนนั้นก็จะไม่เกิดความภาคภูมิใจในตนเองเท่าที่ควร และอาจจะเกิดทัศนคติต่อตนเองในด้านลบและอาจจะไม่มีแรงจูงใจในการเรียนรู้ในครั้งต่อไปเท่าที่ควร หรือถ้าผู้เรียนอ้างถึงสาเหตุในลักษณะของความคงที่ของสาเหตุ เช่น ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ในครั้งนั้นเพราะเขามีความสามารถในเรื่องนั้น หรือประสบความล้มเหลวในการเรียนรู้เพราะเขาไม่ถนัด ซึ่งเป็นสาเหตุที่มีความคงที่ ดังนั้น เขาก็จะคาดหวังต่อผลการเรียนรู้ในครั้งต่อไปได้ว่า คงเป็นเหมือนเช่นครั้งที่ผ่านมาที่เกิดขึ้นแล้ว ดังนั้น การอ้างถึงสาเหตุแห่งความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการเรียนรู้ หรือการกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของผู้เรียนนั้นจะส่งผลโดยตรงต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง อคติในทัศนแห่งตนในตัวผู้เรียน แรงจูงใจในตัวผู้เรียน และความคาดหวังกับผลการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตซึ่งจะเกิดขึ้นได้ทั้งลักษณะพึงประสงค์ สอดคล้องเหมาะสม และลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ ไม่สอดคล้องและไม่เหมาะสม อันจะส่งผลต่อการเพิ่มพูนศักยภาพการเรียนรู้ที่แท้จริงในตัวผู้เรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการเรียนรู้ครั้งต่อไป

จากแนวคิดทฤษฎีที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมดนี้ ผู้เขียนขอสรุปถึงมุมมองความคิดของผู้เรียนในปัจจุบัน ที่มักจะใช้ในการอ้างถึงสาเหตุหรือปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการเรียนรู้หรือการกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งมักไม่ถูกต้องเหมาะสม อันจะทำให้ผู้เรียนเหล่านั้นเกิดความท้อแท้หมดกำลังใจ ขาดแรงจูงใจที่จะพัฒนาหรือหาแนวทางเพิ่มพูนศักยภาพ

ในการเรียนรู้ของตนเพื่อจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้อย่างแท้จริง โดยจะขอเปรียบเทียบกับ การอ้างถึงสาเหตุหรือปัจจัยแห่งความสำเร็จหรือความล้มเหลวที่ควรจะเป็นอันจะก่อให้เกิดการพัฒนา ศักยภาพในการเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการเรียนรู้ให้สูงขึ้นได้ในที่สุด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบการอ้างถึงสาเหตุหรือปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการเรียนรู้

การอ้างถึงสาเหตุหรือปัจจัย ที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมของผู้เรียน	การอ้างถึงสาเหตุหรือปัจจัย ที่ถูกต้องเหมาะสมที่ควรจะเป็น
1. สอบได้คะแนนน้อยเพราะข้อสอบยากเกินไป และเนื้อหาที่เรียนก็ยากมาก ซึ่งเป็นการอ้างถึงสาเหตุเกี่ยวกับความยากของงาน (Task Difficulty) อันเป็นมิติที่อยู่ภายนอกตัวบุคคล และไม่สามารถควบคุมได้ ดังนั้นผู้เรียนก็จะเกิดความท้อแท้ในการเรียนรู้และขาดแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองในโอกาสต่อไป 2. สอบได้คะแนนสูงเพราะโชคดีเนื่องจากอ่านหนังสือมาตรงกับข้อสอบพอดีจึงสอบผ่านได้ ทั้งๆ ที่วิชานี้ยากมาก ซึ่งเป็นการอ้างถึงสาเหตุที่เกี่ยวกับโชค (Luck) อันเป็นมิติที่อยู่ภายนอกตัวบุคคล ไม่คงที่ และไม่สามารถควบคุมได้ ดังนั้นผู้เรียนก็จะขาดความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเอง ไม่มีแรงจูงใจในการพัฒนาการเรียนรู้ให้เพิ่มมากขึ้น เพราะจะคอยพึ่งโชคชะตาเป็นตัวกำหนดเท่านั้น และไม่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ในครั้งต่อไป	1. สอบได้คะแนนน้อยเพราะตนเองยังมีความสามารถหรือยังมีความพยายามไม่มากพอ ซึ่งเป็นการอ้างถึงสาเหตุเกี่ยวกับความสามารถ (Ability) และความพยายาม (Effort) อันเป็นมิติที่อยู่ภายในตัวบุคคล คงที่ และสามารถควบคุมได้ ดังนั้นผู้เรียนก็จะเกิดความใฝ่ใจ มุมานะที่จะพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ของตนเองให้เพิ่มมากขึ้นในการเรียนรู้ครั้งต่อไป 2. สอบได้คะแนนสูงเพราะตนเองได้มีการมุ่งมั่น พากเพียรพยายามในการอ่านหนังสือ และได้ทุ่มเทใส่ใจต่อการเรียนมาโดยตลอด ซึ่งเป็นการอ้างถึงสาเหตุเกี่ยวกับความพยายาม (Effort) อันเป็นมิติที่อยู่ภายในตัวบุคคล คงที่ และสามารถควบคุมได้ ดังนั้นผู้เรียนก็จะมองเห็นคุณค่าในตนเอง เกิดความภาคภูมิใจในความสำเร็จที่เกิดขึ้นอันจะส่งผลให้เขาแสดงพฤติกรรมเช่นนั้นต่อไปเรื่อยๆ ในการเรียนรู้ครั้งต่อไป

การอ้างถึงสาเหตุหรือปัจจัย ที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมของผู้เรียน	การอ้างถึงสาเหตุหรือปัจจัย ที่ถูกต้องเหมาะสมที่ควรจะเป็น
3. ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากงานที่ได้นั้นค่อนข้างง่าย และโชคดีที่ อาจารย์ผู้สอนไม่ค่อยเข้มงวดเท่าใดนัก ซึ่งเป็น การอ้างถึงสาเหตุเกี่ยวกับความยากของงาน (Task Difficulty) และโชค (Luck) อันเป็นมิตินี้ อยู่ภายนอกตัวบุคคล ไม่คงที่และไม่สามารถ ควบคุมได้ ดังนั้นผู้เรียนก็จะไม่เกิดความ ภาคภูมิใจในตนเองเนื่องจากมองว่าความ สำเร็จในการทำงานขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นที่ไม่ได้ เกิดจากตนเอง เขาก็จะไม่มีความกระตือรือร้น หรือมองเห็นความจำเป็นในการพัฒนา ศักยภาพในการเรียนรู้ของตน	3. ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากตนเองได้มีการทุ่มเท ใส่ใจค้นคว้าหา ข้อมูลอย่างเต็มที่ และใช้กำลังสติปัญญาที่มีอยู่ใน การทำงานอย่างสุดความสามารถ ซึ่งเป็นการอ้าง ถึงสาเหตุเกี่ยวกับความพยายาม (Effort) และ ความสามารถ (Ability) อันเป็นมิตินี้ที่อยู่ในตัว บุคคล คงที่ และสามารถควบคุมได้ ดังนั้นผู้เรียนก็ จะเห็นคุณค่าในตนเอง เกิดความภาคภูมิใจใน ความสำเร็จที่เกิดขึ้น เกิดแรงจูงใจในการที่จะมุ่งมั่น พากเพียรและทุ่มเทกับการทำงานในครั้งต่อไปให้ ประสบความสำเร็จยิ่งขึ้นไป

วิธีการพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยการฝึกคิดอย่างถูกทาง

จะเห็นได้ว่าการอ้างถึงสาเหตุแห่งความสำเร็จ
หรือความล้มเหลวในการเรียนรู้หรือการกระทำกิจกรรม
อย่างใดอย่างหนึ่งของผู้เรียนนั้น ส่วนใหญ่มักจะมองไป
ที่ปัจจัยหรือสาเหตุที่อยู่ภายนอกตัวบุคคล (External
Locus of Control) โดยจะเน้นสาเหตุไปที่ความยาก
ของงาน (Task Difficulty) และโชค (Luck) ว่าจะเป็น
ปัจจัยหรือสาเหตุสำคัญที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จหรือ
ความล้มเหลว มากกว่าที่จะมองไปที่ปัจจัยหรือสาเหตุ
ที่อยู่ภายในตัวบุคคล (Internal Locus of Control) ที่
จะมุ่งไปยังสาเหตุที่เกี่ยวกับความสามารถ (Ability) และ
ความพยายาม (Effort) ของตนเอง ดังนั้นผู้เรียนส่วนใหญ่
จึงไม่ค่อยแสดงความมุ่งมั่น พากเพียรพยายามที่จะ
ศึกษาเล่าเรียน ตลอดจนทุ่มเทศักยภาพแห่งตนใน
การเรียนรู้หรือการกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่ตนได้
รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถเท่าที่ควรนอกจากนี้
ยังพบว่าผู้เรียนยังขาดแรงจูงใจที่จะแสดงความพากเพียร

พยายามให้ผลงานออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ และ
ไม่เห็นคุณค่าหรือเกิดความภาคภูมิใจในตนเองเท่าที่ควร
เพราะผู้เรียนจะไม่เคยคิดหรือมองว่า ความสำเร็จหรือ
ความล้มเหลวในการเรียนรู้หรือการกระทำกิจกรรม
อย่างใดอย่างหนึ่งของตนเองนั้นเกิดจากตนเองเป็น
ผู้กำหนดทั้งสิ้น ดังนั้น ผู้เขียนจึงขอเสนอแนวทางสำหรับ
ครูผู้สอนในการปรับเปลี่ยนกระบวนการคิด หรือการฝึกฝน
ให้ผู้เรียนได้มีความคิดอย่างถูกทางเพื่อเพิ่มพูนศักยภาพ
การเรียนรู้ของตนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดดังต่อไปนี้

1. ครูควรฝึกให้ผู้เรียนได้มีการกำหนดเป้าหมาย
หรือตั้งมาตรฐานในการเรียนรู้หรือการทำงานที่ได้รับ
มอบหมายโดยเน้นที่การเรียนรู้เพื่อต้องการรู้ (Mastery
Goals) เป็นสำคัญ เริ่มตั้งแต่การปฐมนิเทศรายวิชา
ในครั้งแรกของการเรียนรู้หรือการมอบหมายงาน ครูควร
กระตุ้นหรือทำให้ผู้เรียนมองเห็นตลอดจนรับรู้ถึง
ประโยชน์ของคุณค่าที่จะเกิดขึ้นจากการเรียนรู้หรือ
การทำงานในครั้งนั้น ส่วนผลสำเร็จที่จะเกิดขึ้นตามมา
(Performance Goals) นั้น จะเกิดขึ้นมาภายหลังจาก

ที่ได้แสดงความพากเพียรพยายามอย่างเต็มที่แล้ว เพราะหากผู้เรียนเห็นความสำคัญ มองเห็นคุณค่าและประโยชน์จากสิ่งที่เรียนรู้หรือการลงมือปฏิบัติงานที่ได้ รับมอบหมายแล้ว ผู้เรียนก็จะแสดงความใส่ใจ มุ่งมั่น พากเพียรพยายามอย่างเต็มที่กำลังความสามารถของตน เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายสูงสุดในการเรียนรู้ ครั้งนั้นๆ

2. ครูควรเน้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดหรือมุมมอง ในการเรียนรู้ หรือการทำงานที่ได้รับมอบหมายว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการกระทำใดๆ นั้น จะเกิดขึ้นจากปัจจัยภายในตัวบุคคล (Internal Locus of Control) อันได้แก่ ความใส่ใจ ความทุ่มเท ความพากเพียร พยายาม ความมุ่งมั่นบากบั่นที่จะเอาชนะอุปสรรคต่างๆ เพื่อมุ่งไปสู่ความสำเร็จในที่สุด โดยที่ตัวผู้เรียนเท่านั้น เป็นผู้กำหนดหรือควบคุมและสามารถทำให้เกิดขึ้นได้ ด้วยตนเองเท่านั้น เข้าทำนอง “ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จย่อมอยู่ที่นั่น” โดยไม่ควรมองที่ปัจจัยด้าน ความยากของงานหรือโชคชะตาซึ่งเป็นปัจจัยภายนอก ตัวบุคคลทั้งสิ้น

3. ครูควรปรับเปลี่ยนมุมมองหรือวิธีคิดเกี่ยวกับการอ้างถึงปัจจัยหรือสาเหตุแห่งความสำเร็จหรือความ ล้มเหลวในการเรียนรู้หรือการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ของผู้เรียนให้ถูกต้องเหมาะสมว่า ความสำเร็จหรือ ความล้มเหลวนั้นย่อมเกิดจากสาเหตุที่มาจากภายใน ตัวบุคคล อันได้แก่ ความสามารถ (Ability) และความ พยายาม (Effort) อันเป็นมิติที่คงที่และสามารถควบคุม ได้ นั่นคือ หากผู้เรียนคิดว่า การที่ตนสอบไม่ผ่านหรือได้ คะแนนน้อย หรือผลงานยังไม่ดีเท่าที่ควรนั้นก็เพราะ ตนเองยังขาดความรู้ในเรื่องนั้นๆ อยู่มาก ตนเองยังทุ่มเท หรือยังไม่ใส่ใจในการทำงานนั้นเท่าที่ควร ดังนั้นหากผู้เรียน มีมุมมองความคิดและเกิดการรับรู้เช่นนี้เขาก็จะหันมา เอาใจใส่ ตั้งใจเล่าเรียน หมั่นฝึกฝนตนเองให้มากขึ้นกว่าเดิม และพยายามหาทางเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของตน ให้มากขึ้นด้วยการอ่านหนังสือ ศึกษาค้นคว้าปรึกษา

ครูอาจารย์เพื่อพัฒนาศักยภาพแห่งตนให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อจะได้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้หรือการทำงาน ที่ได้รับมอบหมายให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการเรียนรู้ ครั้งนั้น

4. ครูควรเน้นการสร้างแรงจูงใจในตัวผู้เรียน โดยมุ่งเน้นที่ปัจจัยที่อยู่ภายในตัวบุคคล (Internal Locus of Control) โดยจัดเนื้อหาบทเรียนหรือการ มอบหมายงานที่เริ่มต้นจากบทเรียนหรืองานที่ยังไม่ยาก หรือซับซ้อนมากเกินไปในตอนเริ่มแรก เพื่อให้ผู้เรียน สามารถประสบความสำเร็จด้วยศักยภาพของตนเองก่อน เพื่อผู้เรียนจะเกิดการมองเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) และเกิดความภาคภูมิใจในตนเองว่า ตนเอง ก็เป็นผู้ที่มีความสามารถในการเรียนรู้ หรือทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ประสบความสำเร็จได้ อันจะทำให้ผู้เรียน เกิดอัตมโนทัศน์แห่งตน (Self-Concept) ในด้านบวก เพื่อผู้เรียนจะได้เกิดความคาดหวังในการเรียนรู้หรือ การทำงานในครั้งต่อไปในลักษณะความคิด ความเชื่อ แบบเดิมที่เคยมีประสบการณ์ในครั้งนั้นมาแล้ว

5. ครูควรให้ความคิดหรือมุมมองแก่ผู้เรียน ในการมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ด้วยการ เพิ่มขีดความสามารถในการเรียนรู้ และเพิ่มความ พยายามในการเรียนรู้หรือการทำงานที่ได้รับมอบหมาย เท่านั้น โดยครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ หรือให้ความช่วยเหลือ ถึงการเข้าถึงแหล่งที่จะช่วยเพิ่มพูนขีดความสามารถใน การเรียนรู้หรือการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ประสบ ความสำเร็จ โดยครูจะต้องเป็นผู้ช่วยประคับประคองให้ ผู้เรียนสามารถดำเนินการด้วยตนเองโดยอยู่ในความ ควบคุมดูแลจากครูอย่างใกล้ชิด ในขณะที่เดียวกันครู ก็ควรให้กำลังใจและหาวิธีการเสริมแรง (reinforcement) อย่างเหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงความใส่ใจ มุ่งมั่น ตลอดจนแสดงความพากเพียรพยายามในการเรียนรู้ หรือการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ประสบความสำเร็จ และเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการเรียนรู้ในที่สุด

สรุป

ปัญหาสำคัญของการที่ผู้เรียนส่วนมากมักจะแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ยังไม่เต็มศักยภาพของตนเองเท่าที่ควรอันส่งผลให้ประสิทธิภาพในการเรียนรู้ยังไม่ดีเท่าใดนัก ทั้งนี้เกิดจากกรณีที่ผู้เรียนส่วนมากมักจะมีมุมมองหรือเกิดความคิดต่อผลสำเร็จหรือความล้มเหลวในการเรียนรู้ของตนเองที่ยังไม่ถูกทาง โดยที่ผู้เรียนมักจะมองถึงปัจจัยที่อยู่ภายนอกตัวบุคคลอันเกิดจากการควบคุมที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอกตนเอง (External Locus of Control) และจะเน้นไปที่การตั้งเป้าหมายหรือมาตรฐานในการเรียนเพื่อต้องการผลงาน (Performance Goals) เป็นส่วนมาก ดังนั้นแรงจูงใจในการเรียนรู้หรือความต้องการที่จะพัฒนาหรือเพิ่มพูนขีดความสามารถหรือศักยภาพในการเรียนรู้ก็จะไม่เกิดขึ้นเท่าที่ควร ดังนั้นหากครูผู้สอนได้นำแนวคิดของทฤษฎีการอ้างสาเหตุ (Attribution Theory) ของ Weiner มาเป็นแนวคิดสำคัญในการฝึกการคิดอย่างถูกทางให้แก่ผู้เรียนโดยมุ่งเน้นไปที่การอ้างถึงสาเหตุแห่งความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการเรียนรู้ที่สาเหตุเกิดจากความสามารถ (Ability) และความพยายาม (Effort) ของตัวผู้เรียน โดยไม่ใช่เกิดจากความยากของงาน (task Difficulty) หรือเกิดจากโชค (Luck) แล้วก็จะเชื่อได้ว่า ผู้เรียนจะหันมาพัฒนาขีดความสามารถและศักยภาพในการเรียนรู้ของตนเองอย่างแท้จริง อันจะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการเรียนรู้ ตลอดจนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมจนเป็นนิสัยที่ถาวรต่อไป

รายการอ้างอิง

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2544 (ครั้งที่ 2)** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- Bandura, A. (1977). **Social Learning Theory**. Englewood Cliffs, NJ. : Prentice-Hall.
- Heider, F. (1958). **The Psychology of Interpersonal Relations**. New York : Wiley.
- McClelland, D.C. Atkinson, J.W., Clark, R.W., and Lowell, E.L. (1953). **The Achievement Motive**. New York : Appleton-Century-Crofts.
- Rotter, J.B. (1966). "Generalized Expectancies for Internal Versus External Control of Reinforcement." **Psychological Monographs**. (1 Whole No.609).
- Schunk, D.H. (1991). **Learning Theories : An Educational Perspective**. New York : Merrill.
- Weiner, B. (1990). "History of Motivational Research in Education," **Journal of Educational Psychology**. 82 : 616-622.